

Onderwijsconcept Windesheim

INHOUD, VORMGEVING EN ORGANISATIE

Colofon

Dit is een uitgave van Windesheim,
kennisinstelling voor hoger onderwijs en onderzoek.
Fotografie en vormgeving: Marketing en Communicatie.
Aan de tekst uit het Onderwijsconcept kunnen geen
rechten worden ontleend.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
1. Visie van Windesheim op onderwijs	4
2. Toekomstverkenning	8
3. Leerdoelen	12
4. Onderwijsomgeving	16
5. Organisatie van het onderwijs	24
6. Toetsing	32
Literatuur	36
Bijlage: Leerdoelen onderwijsconcept	38

Inleiding

Voor u ligt het onderwijsconcept van Windesheim. In juni 2013 heeft het College van Bestuur een projectgroep de opdracht gegeven een nieuw onderwijsconcept te ontwikkelen voor Windesheim, gericht op bacheloropleidingen, Associate degrees en masteropleidingen in voltijd en deeltijd.

AANLEIDING

De hogeschool heeft eind 2012 een nieuwe visie op onderwijs vastgesteld, met daarin kernbegrippen als een ambitieus studieklimaat, waarde(n)volle professional, studentbegeleiding op maat en hoge kwaliteit van onderwijs. Deze visie wordt verder uitgewerkt en krijgt een doorvertaling in dit onderwijsconcept.

De maatschappij vraagt om afgestudeerden die startbekwaam zijn, maar ook voorbereid op een snel veranderende samenleving. Velen zullen een beroep gaan uitoefenen dat nu nog niet bestaat of in de toekomst een heel andere invulling heeft gekregen, bijvoorbeeld door technologische ontwikkelingen die lastig te voorspellen zijn.

Ook de student zelf is veranderd. Of misschien moeten we onderkennen dat 'dé student' niet bestaat. We kunnen vaststellen dat studenten sterk verschillen, in leeftijd, ervaring, culturele achtergrond, wensen en behoeftes.

Met het onderwijsconcept formuleert Windesheim een antwoord op bovengenoemde ontwikkelingen en geeft uitgaande van de visie van Windesheim richting aan de inhoud en vorm van het onderwijs. Het concept benadrukt het belang van het opleiden tot 21^e eeuwse vaardigheden¹ en geeft daarmee een inhoudelijk accent aan het onderwijs, onverlet de beroepscompetenties. Ook beschrijft het onderwijsconcept de drie facetten van de onderwijsomgeving waardoor het onderwijs op Windesheim gekenmerkt wordt. Het concept benadrukt het belang van flexibilisering van het onderwijs, als een middel om maatwerk te kunnen leveren aan de student, maar geeft er ook de grenzen van aan. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat het onderwijsconcept ruimte biedt aan de professionals in de opleidingen om aan het onderwijsconcept verder inhoud en vorm te geven.

¹In de literatuur komen we diverse begrippen tegen, het meest 21st century skills. De Onderwijsraad gebruikte in de notitie "Een eigentijds curriculum" het begrip 21^e eeuwse vaardigheden, hiermee niet doelend op eigentijdse vaardigheden in het algemeen, maar doelend op wat internationaal vaak aangeduid wordt als 21st century skills. In deze notitie sluiten we daarbij aan.

PROCES

De projectgroep heeft zich eerst georiënteerd op de toekomst, in de wetenschap dat deze niet te voorspellen is. Hoewel we deze toekomst dus niet echt kennen, zijn er wel globale uitspraken over te doen. Redenerend vanuit de ontwikkelingen van het afgelopen decennium, kunnen ook over de 21^e eeuwse vaardigheden die de toekomstige afgestudeerde nodig heeft uitspraken worden gedaan. Het proces om te komen tot een vernieuwd onderwijsconcept is gestart met gesprekken met studenten, medewerkers (zowel docenten als managers en onderwijskundigen), College van Bestuur en anderen (interne en externe deskundigen) om inspiratie op te doen en input te verzamelen. Dit heeft geleid tot een toekomstverkenning en een eerste opzet voor het onderwijsconcept dat in januari/februari 2014 voorgelegd is aan diverse vertegenwoordigers van de hogeschool. Gevoed door (overigens vaak positieve) feedback is al discussiërend een eerste concept geschreven. Dit concept is vervolgens met het College van Bestuur en de directeuren en daarna binnen de domeinen en diensten besproken en aangevuld en aangescherpt met input daar verzameld.

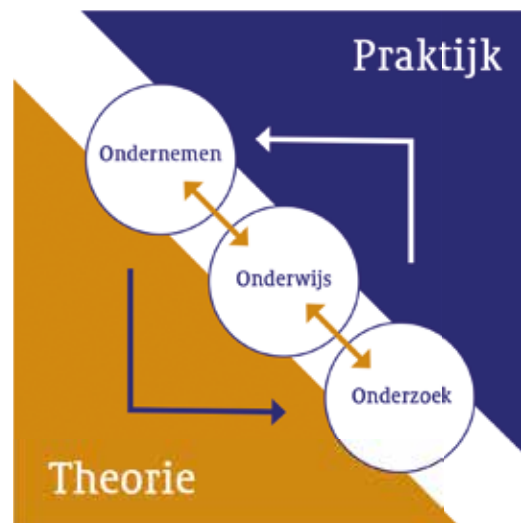
In het najaar van 2014 is het document ter besluitvorming aan het College van Bestuur voorgelegd, vergezeld van een eerste versie van een implementatieplan. Het onderwijsconcept is in december 2014 vastgesteld.

OPBOUW DOCUMENT

Dit document start met een samenvatting van de visie van Windesheim op onderwijs, een van de grondslagen voor het onderwijsconcept. In hoofdstuk 2 verkennen we de toekomst, waarvan we de implicaties meenemen naar hoofdstuk 3. Dit hoofdstuk gaat over de 21^e eeuwse vaardigheden, welke we verbinden aan de Dublin descriptoren en de invulling van het begrip waarde(n)volle professionaliteit. Hoofdstuk 4 gaat over de onderwijsomgeving waarin Windesheim de student wil opleiden. Hierin is ook aandacht voor de actoren: student, docent en werkveld. Het vijfde hoofdstuk gaat over de organisatie van het onderwijs, waarin onder andere aandacht is voor studentbegeleiding, het major/minormodel, flexibilisering en periodisering. Het laatste hoofdstuk in dit concept behandelt toetsing.

1. Visie van Windesheim op onderwijs

Aan de basis van het onderwijsconcept ligt de onderwijsvisie van Windesheim die is vastgesteld in 2012. In deze visie wordt Windesheim gepositioneerd als een brede kennisinstelling met de ambitie een inspirerende omgeving voor hoger onderwijs te zijn. De hogeschool biedt studenten een kwalitatief hoogstaande beroepsopleiding aan, die hen theoretisch en praktisch voorbereidt op een succesvolle loopbaan. Windesheim verricht praktijkgericht onderzoek, ten dienste van de kennisontwikkeling in de regio (en daarbuiten) en om de ontwikkeling van het onderwijs verdere impulsen te geven. Kennis en vaardigheden worden voortdurend getoetst aan de praktijk door samen te werken met bedrijven en non-profitorganisaties en te ondernemen. Ondernemen is ook een manier om onderzoeksresultaten te valoriseren. Door onderwijs, onderzoek en ondernemen op deze wijze uitgebalanceerd ten opzichte van elkaar te positioneren, versterken ze elkaar.

Figuur 1.

De onderwijsvisie van Windesheim bestaat uit de volgende vier elementen.

AMBITIEUS STUDIEKLIMAAT

Windesheim biedt studenten kansen, prikkelt studenten om hun grenzen te verleggen en het maximale uit de studie te halen. De beroepspraktijk is de basis waaraan het onderwijs uitdagende opdrachten ontleent. Om recht te doen aan de verschillende talenten en ambities kunnen studenten binnen de beroepsgerichte curricula een deel van het onderwijs zelf invullen om tot verbreding, verdieping of verzwaring van het onderwijsprogramma te komen. De keuzemogelijkheden voor de student en de flexibilisering van het onderwijsaanbod in dit onderwijsconcept, maken dit mogelijk.

WAARDE(N)VOLLE PROFESSIONAL

Windesheim leidt professionals op die hun eigen professionele handelen kritisch ter discussie kunnen stellen en hierover verantwoording kunnen afleggen. Daarbij hanteert de bij Windesheim afgestudeerde professional persoonlijke, institutionele en wettelijke waarden en normen. Door een onderzoekende en reflectieve houding ontwikkelt hij continu zijn professionaliteit, vanuit zijn idealen over goed samenleven. Vanuit de eigen vakbekwaamheid en met die kritische reflectie levert hij een bijdrage aan de kwaliteit van de samenleving. De professional is deskundig op zijn vakgebied en goed voorbereid op de steeds veranderende beroepspraktijk. Hij ziet kansen, weet deze te benutten, kan innoveren en neemt initiatief. Windesheim wil ook een waarde(n)volle organisatie zijn en dit thema ook tot uitdrukking brengen in de cultuur op Windesheim. In hoofdstuk 3 over de leerdoelen en de bijbehorende bijlage wordt invulling gegeven aan de waarde(n)volle professional in het onderwijs.

STUDENTBEGELEIDING OP MAAT

Windesheim biedt studenten persoonlijke en adequate begeleiding en een omgeving waarin zij zich maximaal kunnen ontplooiën. De hogeschool stuurt op resultaat, zodat de student succesvol zijn studie kan doorlopen. Hierbij worden zowel uitzonderlijke begaafdheden als specifieke functiebeperkingen serieus genomen. Het onderwijsconcept benadrukt het belang van een veilige en optimaal vormgegeven leeromgeving, waarin de student zich gekend voelt. Kleinschalig, maar tevens met de faciliteiten en mogelijkheden van een grote hogeschool.

HOGE KWALITEIT VAN ONDERWIJS

Windesheim handhaaft en verbetert continu de onderwijspraktijk. De student werkt met docenten die didactisch onderlegd zijn, zeer bekwaam zijn op hun vakgebied en nauwe contacten hebben met de beroepspraktijk. Om steeds met de nieuwste inzichten in de diverse vakgebieden te kunnen werken, zijn opleidingen verbonden met kenniscentra en/of Centres of Expertise. Onderwijs, onderzoek en ondernemen zijn met elkaar geïntegreerd en versterken elkaar in kwaliteit en vernieuwingskracht. Windesheim stimuleert de internationale oriëntatie van studenten.

2. Toekomstverkenning

Als je nadenkt over de toekomst, weet je één ding zeker: hij is onvoorspelbaar. De grove contouren schetsen is echter wel mogelijk aan de hand van het signaleren van opvallende veranderingen in de maatschappij en de impact daarvan op het hoger beroepsonderwijs.

2.1 Omgevingsfactoren

1. In Nederland en in de ons omringende landen zien we op demografisch gebied twee sterke ontwikkelingen: ontgroening (de afname van de geboortecijfers) en vergrijzing. De eerstgenoemde ontwikkeling leidt tot krapte op de arbeidsmarkt, met onder andere een risico van stagnerende economische groei als gevolg (SCP, 2013). De vergrijzing leidt ertoe dat er steeds meer beroep gedaan zal worden op zorgverlening en medische voorzieningen en daarmee samenhangend op de publieke middelen. De vergrijzing heeft ook sterke invloed op de woningbouw, infrastructuur, technologie, et cetera (WRR, 2013).

2. Technologische ontwikkelingen hebben een enorme impact.

Doorbraaktechnologieën veranderen de samenleving fundamenteel, met hun invloed op de productie van goederen en diensten, de organisatie van bedrijven en de leefstijl van mensen. Tegelijk is het voorspellen van de technologische ontwikkelingen vrijwel onmogelijk.

3. De werkomgeving verandert sterk. Veel toekomstig afgestudeerden zullen functioneren in beroepen die nu nog niet bestaan.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen ze ook vaak veranderen van werkgever én van beroep (Kan, 2014). Dit speelt zich af in een samenleving waarin stedelijke agglomeraties domineren waar de economische en de sociaal-culturele activiteiten zich concentreren en die wereldwijd met elkaar concurreren én tegelijk sterk van elkaar afhankelijk zijn. Tevens, zo is de verwachting, kent de wereldburger veel betekenis toe aan de eigen regio (WRR, 2013).

4. De uitputting van grondstoffen en het daarmee samenhangende belang van duurzaamheid is een factor die in de toekomst steeds meer invloed zal uitoefenen op de samenleving. Dit zal zijn weerslag hebben op de beroepen waarvoor we opleiden (WRR, 2013).
5. Generatie X, Y, Z, Einstein... Windesheim wil niet generaliseren, maar wel kun je stellen dat vanaf pakweg het jaar 2000 jongeren zijn opgegroeid met computers en voortdurend online zijn.

2.2 Het hoger beroepsonderwijs in de toekomst

Hier volgt een schets van ontwikkelingen rond het hoger beroepsonderwijs, deels als gevolg van het voorgaande verhaal, deels daarvan losstaand.

1. Informatie is overal beschikbaar, vaak gefragmenteerd. Wereldwijd zal er een aanbod beschikbaar zijn van kwalitatief hoogstaand 'cursusmateriaal' (onder andere via Massive Open Online Courses, de zogenoemde MOOC's). De student heeft meer te kiezen. De regionale hoger onderwijsinstelling heeft steeds minder het monopolie op informatie.
2. Marktwerking zal, sterker dan nu het geval is, een rol gaan spelen in het hoger onderwijs (Teixeira, Rocha, Biscaia, & Cardoso, 2013). De student moet steeds meer zelf de studie financieren. De student zal zich hierdoor steeds meer gaan opstellen als 'consument' van het hoger onderwijs. Gedwongen door bezuinigingen zal de overheid steeds minder de financiering van het hoger onderwijs en onderzoek op zich nemen. Dit betekent dat het aantrekken van geldstromen van particulieren en bedrijven een steeds grotere rol gaat spelen. Kennisinstellingen met een goede naam kunnen goede onderzoekers en docenten trekken en op termijn wellicht differentiëren in collegegelden voor studenten (Jongbloed, 2003).
3. Een hogeschool moet aan hoge eisen voldoen om zich te kunnen handhaven in het krachtenspel van de elkaar beconcurrerende hoger onderwijsinstellingen (Voss, Gruber, & Szmigin, 2007). Ze moet uitstekend onderwijs verzorgen, op hoog niveau praktijkgericht onderzoek realiseren in nauwe betrokkenheid met de regio en tegelijk internationaal georiënteerd zijn (Montesinos, Carot, Martinez, & Mora, 2008). Dat vraagt het werkveld ook van de afgestudeerde (Schuiling, 2012).
4. De afname van de geboortecijfers (ontgroening) brengt met zich mee dat de instroom van studenten, die na een vooropleiding (havo, vwo of mbo) gelijk doorstuderen in het hoger onderwijs gaat dalen (WRR, 2013). Tegelijk ontstaat onder volwassenen een groeiemarkt. Nederland loopt momenteel ten opzichte van de andere kenniseconomieën sterk achter als het gaat om onderwijs aan volwassenen (Commissie Rinnooy Kan, 2014).
5. De doelgroep waar het hoger onderwijs zich op richt, zal steeds diverser worden qua leeftijd, ervaring, vooropleiding en culturele achtergrond. De student – zowel de schoolverlater als de professional – wil enerzijds een duidelijke structuur, anderzijds maatwerk, passend bij de individuele wensen en omstandigheden (Naidoo, Shankar, & Veer, 2011). Tijd- en plaatsafhankelijk leren, en voor wie werk heeft, ook leren op de werkplek, kan een antwoord zijn (Commissie Rinnooy Kan, 2014).
6. Het is een cliché, maar de wereld verandert snel en sociale, culturele en economische ontwikkelingen elders hebben veel impact op de beroepspraktijk. De 'standaardoplossing van gisteren' werkt vaak niet, het vereist creativiteit en flexibiliteit om (samen met anderen) oplossingen te bedenken voor de vaak complexe problemen waar de professional voor geplaatst wordt. Dit betekent dat het hoger beroepsonderwijs veel aandacht moet hebben voor innovatieve vaardigheden (Lutters, 2013).
7. Technologische ontwikkelingen hebben een enorme invloed op onderwijs. Studenten dienen voorbereid te zijn op de invloed van technologische ontwikkelingen op het beroep maar ook op veranderingen die we nu nog niet kennen. Studenten en docenten moeten de impact hiervan op beroep en samenleving kunnen inschatten en hiermee kunnen omgaan. Het onderwijs zal gebruik (moeten) maken van technologische ontwikkelingen die de kwaliteit en flexibiliteit kunnen bevorderen.

3. Leerdoelen

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de generieke leerdoelen voor zowel de Associate degrees, bachelor- als masteropleidingen. Voortvloeiend uit de toekomstverkenning is een heroriëntatie op de leerdoelen van de opleidingen van Windesheim van belang. In dit hoofdstuk verbinden we de *21^e eeuwse vaardigheden* aan de *Dublin descriptors*² en de invulling van het begrip *waarde(n)volle professionaliteit*.

3.1 21^e eeuwse vaardigheden

Diverse gerenommeerde instituten hebben nagedacht over de toekomst en in kaart gebracht welke competenties de toekomstige professional moet bezitten met het oog op de snel veranderende samenleving (Voogt & Pareja Roblin, 2010).

De 21^e eeuwse vaardigheden die (in verschillende bewoordingen) in alle modellen worden genoemd zijn:

- Sociale en culturele vaardigheden; persoonlijke en sociale verantwoordelijkheid; cultureel bewustzijn
- Kritisch denken en analytisch vermogen
- Leiderschap tonen en verantwoordelijkheid nemen
- Innovatief zijn; nieuwsgierigheid, creativiteit en flexibiliteit (Lutters, 2013)
- Initiatief nemen; kansen zien en ondernemend zijn
- Samenwerking; interpersoonlijke vaardigheden en probleemoplossend gericht
- Communicatief, effectief nauwgezet, met gericht gebruik van moderne technologieën
- Informatie kunnen vinden, gebruiken en evalueren en effectief gebruik maken van moderne technologische middelen (Voogt & Pareja Roblin, 2010).

²De Dublin descriptors beschrijven de eindtermen van het hoger onderwijs, waarin onder meer kennis, de toepassing en de communicatie van kennis, centraal staan.

3.2 De waarde(n)volle professional

De (afgestudeerde) Windesheim-professionals vragen zich af wat hun professionele en betekenisvolle bijdragen zijn aan de directe werkomgeving, de beroepsgroep en de samenleving. De professionals laten hiermee zien dat zij verantwoording nemen voor het professionele handelen binnen een relevante en maatschappelijke context. Zij gaan in eerste instantie niet uit van eigen gelijk en waarderen en gebruiken het oordeel van anderen. De Windesheim-professionals hebben daarnaast een kritische en onderzoekende houding met als doel beredeneerde verbeteringen te realiseren in de beroepspraktijk. Zij laten zich niet leiden door de waan van de dag.

3.3 Dublin descriptor

De 21^e eeuwse vaardigheden en de waarde(n)volle professional zijn onder te brengen bij de Dublin descriptor om zo afspraken te maken over het niveau waarop deze vaardigheden beheerst dienen te worden.

De Dublin descriptor zijn onderverdeeld in:

- Kennis en inzicht
- Toepassen van kennis en inzicht
- Oordeelsvorming
- Communicatie
- Leervaardigheden

Windesheim-professionals beschikken over gedegen vakkennis en houden deze ook bij. Verder vergaren en interpreteren zij nieuwe kennis en passen deze toe, waarbij zij uitgaan van de eigen professionele context. Windesheim-professionals wegen relevante maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten af. Op deze manier leggen zij de relatie tussen beroep en de samenleving. Zij kunnen desgewenst zelfstandig een vervolgstudie aangaan om kennis en vaardigheden te vergroten. Daarnaast is de Windesheim-professional in staat informatie en ideeën effectief te presenteren aan collega's of af te stemmen op mensen buiten de beroepscontext, indien nodig met gebruikmaking van moderne technologieën.

3.4 Verbinding 21^e eeuwse vaardigheden en waarde(n)volle professional

In de bijlage worden de 21^e eeuwse vaardigheden en de waarde(n)-volle professional met elkaar verbonden en waar mogelijk worden de indicatoren van de Dublin descriptor meegenomen. De 21^e eeuwse vaardigheden gelden voor alle vormen van onderwijs wereldwijd, maar door het centraal stellen van de waarde(n)volle professional, krijgen deze leerdoelen op Windesheim een bijzondere kleur. De bijlage bij dit hoofdstuk dient als handreiking voor de opleidingen om hun leerdoelen vast te stellen en de positie hiervan ten opzichte van de opleidingskwalificaties te bepalen. Opleidingen vertalen deze leerdoelen naar de eigen context en beroepscompetenties en nemen de geformuleerde leerdoelen mee in de vormgeving van het leerplan en de onderliggende onderwijseenheden.

4. Onderwijsomgeving

Windesheim biedt onderwijs aan van hoge kwaliteit. De hoge kwaliteit komt tot uitdrukking in de waardering die studenten hebben voor het onderwijs, in de waardering van het werkveld voor het niveau van onze afgestudeerden en in de waardering van onze collega-opleiders in de accreditatie van de opleidingen. Dit hoofdstuk beschrijft de drie facetten van de onderwijsomgeving die Windesheim aanbiedt. Door deze facetten geeft Windesheim vorm aan het onderwijs dat binnen de instelling wordt verzorgd.

De drie facetten zijn:

1. Windesheim wil een *inspirerende* en uitdagende onderwijsomgeving scheppen waar
2. studenten door middel van *interactie*
3. een *breed perspectief* wordt geboden op hun professionele domein.

De onderliggende doelstellingen van deze facetten zijn enkel te bereiken door een organisch samenspel tussen onderwijs, onderzoek en ondernemen. De leerdoelen, zoals beschreven in hoofdstuk 3, kunnen hierdoor bereikt worden. Opleidingen hebben de opdracht de facetten vorm te geven in hun didactisch model dat aansluit bij de wensen van studenten en de behoeften van het werkveld.

Figuur 2.

4.1 Inspirende en uitdagende onderwijsomgeving

Windesheim daagt studenten uit het beste uit zichzelf te halen en biedt een onderwijsomgeving waarin studenten worden gestimuleerd kansen te grijpen (Hattie, 2009). In de onderwijssituatie wordt spanning gecreëerd tussen het bestaande en het volgende competentieniveau waardoor studenten geprikkeld worden hun grenzen te verleggen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het voorleggen van verschillende rolmodellen, prikkels en situaties in een kansrijke onderwijsomgeving waarin iedere student zich voelt uitgedaagd (Biesta, 2014). Bij het ontwikkelen van de onderwijsomgeving hanteert Windesheim een internationaal perspectief zodat studenten en medewerkers leren om te functioneren binnen een internationale context.

Windesheim heeft een ondernemende cultuur. In elk beroep en in elk werkveld kunnen de dingen altijd beter. De onderwijsomgeving nodigt studenten en docenten uit om oplossingen te vinden voor problemen. Ze herkennen en grijpen kansen, nemen initiatief, brengen verbindingen tot stand met de omgeving om doelen te bereiken. Windesheim is een veilige omgeving voor studenten en docenten. Jezelf kunnen ontwikkelen betekent risico's nemen en fouten mogen maken. Medewerkers en studenten voelen zich gemeenschappelijk verantwoordelijk voor het bereiken van resultaten, stimuleren elkaar en geven elkaar inhoudelijke feedback.

Windesheim heeft ook een onderzoekende cultuur. Medewerkers en studenten zijn fundamenteel nieuwsgierig, ze willen weten en begrijpen. Praktijkgericht onderzoek heeft naast het verbeteren van de praktijk, als doel het stimuleren van de ontwikkeling van het onderwijs. In onderzoek opgedane kennis wordt voortdurend getoetst aan de praktijk door ondernemen, het samenwerken met bedrijven en non-profitorganisaties in de regio.

4.2 Interactie

Windesheim kiest voor opleiden in onderlinge relatie. Docenten en studenten vormen een gemeenschap en staan met elkaar en met het werkveld in verbinding (Hargreaves & Fullan, 2012). Het samenspel tussen deze drie is van wezenlijk belang en vindt onder meer plaats door medewerkers en studenten in onderzoek en ondernemen te laten participeren. Onderzoek en ondernemen ondersteunen het onderwijs aan studenten (Schuiling, 2012). Windesheim kiest ervoor interactie centraal te stellen binnen de onderwijsomgeving. Zo komen studenten in contact met opvattingen en ideeën van docenten en hun medestudenten, leren ze reflecteren, argumenteren en krijgen ze een spiegel voorgehouden (Hattie, 2009). Windesheim heeft hierbij aandacht voor diversiteit.

Studenten verrijken en verruimen hun blik op ontwikkelingen in de samenleving en het beroepsdomein. Windesheim verwacht hierbij een participerende houding van zijn studenten om zo een langdurige en constructieve relatie aan te gaan (Biesta, 2014). In interactie bekwamen studenten en medewerkers zich tot waarde(n)volle professionals met 21^e eeuwse vaardigheden. Interactie heeft ook tot doel bij te dragen aan een kleinschalige onderwijsomgeving waarin de student zich gekend voelt, immers studenten zijn gebaat bij cohesie (Tinto, 2012). Om interactie te bevorderen kiezen opleidingen voor werkvormen waarin studenten interactief leren. Deze kunnen worden vormgegeven op de campus of in een digitale onderwijsomgeving of op de werkplek.

4.3 Breed perspectief op het beroepsdomein

Een breed perspectief betekent voor Windesheim dat studenten leren met een multiperspectivistische bril naar ontwikkelingen te kijken. Onderzoek en ondernemen, in een regionale en internationale context, ondersteunen hierbij en dragen bij aan de multiperspectivistische blik van studenten en medewerkers. Studenten zullen straks functioneren in beroepen die wij nu nog niet kennen of in beroepen die in de toekomst anders worden ingevuld. Ze zullen ook vaker van beroep wisselen (WRR, 2013). Het is belangrijk dat studenten beschikken over een gedegen beheersing van de beroepscompetenties en daarbij behorende vakkennis. Vanuit deze

gedegen basis worden studenten breed opgeleid en zijn ze in staat adequaat in te spelen op de snel veranderende samenleving en de ontwikkelingen in het beroepsdomein. Opleidingen vragen zich permanent af hoe te reageren op nieuwe ontwikkelingen en dragen zo bij aan de attitude van studenten om zich blijvend aan te passen aan veranderende omstandigheden. Studenten en medewerkers moeten kunnen samenwerken met andere relevante disciplines, de inbreng van anderen in een context kunnen plaatsen, hun input kunnen evalueren op de betekenis en er een vervolg aan kunnen geven. Door interactie centraal te stellen in de organisatie lukt het Windesheim deze verbinding te maken.

4.4 Actoren in de onderwijsomgeving

- De student

Windesheim kent een gevarieerde instroom van studenten qua niveau, leeftijd, culturele achtergrond, persoonlijke omstandigheden en eventuele werksituatie. Studenten kiezen voor een opleiding omdat deze een startkwalificatie oplevert in een bepaald beroepenveld of omdat deze hen in staat stelt hun vakinhoudelijke competenties uit te breiden of te verbreden. Door het leren met medestudenten en docenten centraal te stellen bij de vormgeving van het onderwijs kan cohesie ontstaan en raken de studenten intrinsiek gemotiveerd (Tinto, 2012).

Studenten willen zich identificeren met het doel van de opleiding, zelf invloed hebben op hun studiesucces - waar mogelijk op de wijze waarop ze de leerdoelen kunnen halen - en zich verbonden voelen met medestudenten en docenten (Hattie, 2009). Studenten willen aantrekkelijk en uitdagend onderwijs dat aansluit bij de actuele ontwikkelingen in hun toekomstig beroepenveld. Om onderzoeks-ervaring op te doen en hun zicht op actuele ontwikkelingen uit te breiden participeren studenten in praktijkgericht onderzoek bij kenniscentra of voeren zelf een onderzoek uit. Ze ontwikkelen zo een onderzoekende houding, leren reflecteren op de uitkomsten van onderzoek en ontwikkelingen in het werkveld en worden 'reflective practitioners'.

- De docent

Windesheimdocenten hebben een dubbele professionaliteit: ze zijn vakbekwaam en didactisch onderlegd. Zij faciliteren het leerproces met een diversiteit aan docentrollen: coach, didacticus, onderzoeker, expert, collega. Een docent kan dit nooit alleen (Vermeulen, 2009), daarom staan de docententeams centraal bij Windesheim. De docententeams zijn verantwoordelijk voor het doceren van een opleiding. Zij zijn in staat om gezamenlijk die taak uit te voeren en de rollen van een docent te vervullen.

Docententeams werken mee aan praktijkgericht onderzoek en vertalen uitkomsten hiervan naar het onderwijs. De docent begeleidt, faciliteert en inspireert de student in de richting van de vastgestelde leerdoelen zoals de beroepscompetenties en de 21^e eeuwse vaardigheden. Dit laatste impliceert dat ook de docenten deze 21^e eeuwse vaardigheden beheersen. Windesheimdocenten gedragen zich als waarde(n)volle professionals, zij zijn een rolmodel voor studenten. Bovenstaande vereist een constante oriëntatie en reflectie van de docententeams op hun professionalisering.

- Het werkveld

Het werkveld is een natuurlijke partner van de opleidingen en kenniscentra van Windesheim. De intensieve contacten met het werkveld zorgen ervoor dat kenniscirculatie plaatsvindt en dat vernieuwingen in het curriculum worden afgestemd. Door middel van overleg met het werkveld laten opleidingen zich adviseren over ontwikkelingen in het werkveld en over het curriculum. Werkveldvertegenwoordigers worden betrokken bij de validering van eindproducten van onderwijseenheden waarmee de student aantoont over het vereiste eindniveau te beschikken. Het werkveld is een belangrijke leeromgeving voor studenten, immers niet alle kwalificaties kunnen worden behaald binnen de context van de hogeschool. Windesheim gaat duurzame allianties aan met het werkveld zodat studenten goed begeleid kunnen leren in de praktijk.

5. Organisatie van het onderwijs

In dit hoofdstuk worden de kaders beschreven van de organisatie waarbinnen het onderwijs plaatsvindt om voorafgaande te realiseren. De organisatie van het onderwijs van Windesheim kenmerkt zich door kleinschaligheid, flexibiliteit en kwaliteit. Dit betekent dat de organisatie van het onderwijs zo dicht mogelijk bij de student en de inhoud moet worden vormgegeven en dat de hogeschool deze kleinschaligheid ondersteunt en effectief maakt. Hierdoor kan flexibiliteit ontstaan.

Binnen Windesheim wordt door middel van het aangaan van de dialoog gezocht naar een optimale mix tussen 'hogeschoolbrede' afspraken en vrijheden van de opleidingen.

5.1 Kleinschaligheid en studentbegeleiding

Windesheim vraagt van studenten een participerende houding. De hogeschool biedt studenten een kleinschalige en kansrijke onderwijsomgeving waar aandacht voor het individu en interactie centraal staan. Studentbegeleiding is een belangrijk onderdeel van

de onderwijsomgeving. Onder studentbegeleiding wordt verstaan het begeleiden van studenten gedurende hun opleiding met als doel het bevorderen van studiesucces. Indien gewenst wordt studenten ook begeleiding aangeboden bij de door hen te maken keuzes tijdens de opleiding. Wezenlijke aspecten van studentbegeleiding zijn de signalering van studiebelemmerende factoren, het initiëren van passende interventies waar nodig en het vergroten van de zelfsturing op studie en loopbaan. Studentbegeleiding wordt vormgegeven door de opleidingen (in samenwerking met deskundigen binnen de hogeschool) en heeft in ieder geval het karakter van een dialoog. Kern van de dialoog is het studiesucces in relatie tot het persoonlijk welbevinden. Studentbegeleiding biedt studenten persoonlijke aandacht en is op maat gemaakt. De student voelt zich gezien en gekend. Studiesucces is uiteraard niet alleen de verantwoordelijkheid van de opleiding, het is een wederzijdse verantwoordelijkheid, van de opleiding en van de student.

Figuur 3.

5.2 Flexibilisering

Opleidingen maken flexibilisering mogelijk voor alle studenten; voor professionals, studenten die werken en leren combineren, maar ook voor voltijdstudenten. Zo voorziet de hogeschool in het maatwerk dat door studenten wordt gevraagd. Getalenteerde studenten kunnen bijvoorbeeld hun studie in minimaal een half jaar sneller afronden. Ze kunnen zich verbreden door bijvoorbeeld een extra talencursus te volgen, een bestaande minor te kiezen of er zelf een samen te stellen, et cetera.

Studenten die werken en leren combineren kunnen bepaalde onderdelen uit een curriculum (modules) kiezen, die gestapeld leiden tot een getuigschrift. Door deze flexibilisering levert Windesheim een bijdrage aan de doelstelling om het aantal hoger opgeleiden in Nederland te vergroten, en behoudt de hogeschool het contact met deze groep studenten. Dat is belangrijk om de regionale functie van kennisinstelling te behouden (Commissie Rinnooy Kan, 2014).

Flexibilisering kan op verschillende manieren vorm krijgen.

Windesheim onderscheidt flexibilisering in tijd, vorm (waaronder plaats en tempo), inhoud en toetsing.

- *Flexibilisering in tijd* betekent dat studenten zich de leerdoelen eigen kunnen maken op een zelf gekozen moment.
- *Flexibilisering in vorm* betekent dat studenten zich de leerdoelen eigen kunnen maken op de manier die zij prefereren. Waar mogelijk kiest de student (geheel of gedeeltelijk) uit een digitale leeromgeving, een leeromgeving waarin meer face-to-face contact is met docenten en studenten of een leeromgeving op de werkplek.
- *Flexibilisering op inhoud* beschrijft de vrijheidsgraden die studenten hebben om zelf leerdoelen vast te stellen.
- *Flexibilisering van toetsing* wordt besproken in hoofdstuk 6.

Er zijn onderwijseenheden die studenten zich (gedeeltelijk) zelfstandig eigen kunnen maken of bij een andere instelling kunnen behalen. Dat zullen voornamelijk zogenaamde 'ondersteunende' onderwijseenheden zijn met een grote kenniscomponent. Hier betreft het flexibiliteit in tijd en/of flexibiliteit in vorm van onderwijs. Er zijn daarnaast onderwijseenheden die vanwege de leerdoelen (naar inhoud en niveau) zich vooral lenen voor flexibilisering op de stage- of werkplek.

Flexibiliteit op inhoud vindt plaats als studenten bijvoorbeeld zelf binnen kaders een thema uitdiepen passend bij hun interesses of bijvoorbeeld als ze een onderzoek uitvoeren op de stage- of werkplek. Ook de minor en andere keuzemogelijkheden binnen de opleiding vallen onder 'flexibiliteit op inhoud'.

Opleidingen flexibiliseren hun onderwijs. Uiteraard op verantwoorde wijze want niet al het onderwijs kan op dezelfde wijze geflexibiliseerd worden. Er zullen ook onderwijseenheden zijn die niet geflexibiliseerd kunnen worden vanwege de leerdoelen, de vereiste specifieke vorm van interactie of vanwege de rol van het werkveld.

Bij die onderwijseenheden kan flexibilisering afbreuk doen aan de kwaliteit van het onderwijs. In het eerste jaar van de opleiding is het bevorderen van de sociale cohesie erg belangrijk. Dat kan ook een reden zijn om in het eerste jaar bepaalde vormen van flexibilisering minder in te zetten. Opleidingen flexibiliseren waar mogelijk en verstandig en verantwoorden de gemaakte keuzes.

Digitalisering: hulpmiddel voor flexibilisering

Digitaal vormgegeven onderwijs helpt opleidingen flexibilisering organisatorisch mogelijk te maken. Studenten kunnen profiteren van de tijd- en plaatsafhankelijkheid die een digitale leeromgeving biedt. Dit geldt met name voor onderwijseenheden met een grote kenniscomponent. Daar waar bij deze onderwijseenheden contact met de docent vereist is, kan dit ook digitaal. Ook interactie kan ondersteund worden met digitale hulpmiddelen, maar als interactie tussen studenten vereist is dan beperkt dit de tijdonafhankelijkheid.

5.3 Het major/minormodel

Windesheim biedt het onderwijs aan in een major/minormodel. In de major worden studenten opgeleid tot de competenties van het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO). De CROHO-registratie vormt immers de wettelijke basis van de opleiding. De major omvat 180 of 210 studiepunten. De opleiding maakt hierin een keuze afhankelijk van de eisen die de beroepscompetenties stellen aan het curriculum.

De minor biedt studenten een keuzemogelijkheid om de opleiding te verbreden of te verdiepen. Studenten kiezen voor een minor (bestaande uit op elkaar afgestemde onderwijseenheden) of benutten de ruimte voor eigen keuzes. Een minor stelt studenten in staat verder te kijken dan de eindkwalificaties van de opleiding.

Windesheim stimuleert studenten minors te kiezen die aansluiten bij actuele problemen en ontwikkelingen in de samenleving of het werkveld en die interdisciplinair van opzet zijn (met deelname van

studenten uit verschillende opleidingen). Windesheim biedt diverse minors met deze kenmerken aan. De minors zijn geschikt en aantrekkelijk voor deelname van studenten uit meerdere domeinen. Studenten zijn vrij in hun keuze, met de restrictie dat goedkeuring van de examencommissie vereist is. In ieder geval wordt de minor (of de verzameling onderwijseenheden) aangeboden door een instelling voor hoger onderwijs. De vrije keuze van studenten betekent dat er minors gevolgd kunnen worden bij andere domeinen op Windesheim en/of andere hoger onderwijsinstellingen in Nederland én in het buitenland.

De keuzeruimte voor studenten omvat 30 of 60 studiepunten, afhankelijk van de grootte van de major. Een Windesheimminor begint en eindigt in eenzelfde semester. Een Windesheimminor bestaat uit 15 of 30 studiepunten.

Associate degrees en masteropleidingen kennen niet per definitie een minor.

5.4 Verbreden, verdiepen en ondersteunen

Windesheim biedt een kansrijke onderwijsomgeving voor studenten. Studenten kunnen verbreden, verdiepen, versnellen en eventuele achterstanden bijwerken.

Om alle studenten de kans te geven zich buiten de beroepscompetenties van de eigen opleiding te ontwikkelen, worden keuzemodules aangeboden. Studenten kunnen ervoor kiezen deze keuzemodules op te nemen in hun curriculum (keuzeruimte naast de major) of bovenop hun studieprogramma te volgen (extra curriculaire).

Gevolgde keuzemodules worden gewaardeerd met een certificaat. Getalenteerde studenten kunnen honours programmes volgen.

Windesheim biedt ook een aantal ondersteunende modules aan gericht op het wegwerken van achterstanden. Studenten ontvangen door middel van toetsing feedback op hun vorderingen en worden daarbij geattendeerd op het bestaan en de mogelijkheden van dergelijke modules.

5.5 Periodisering

Windesheim verdeelt het aanbod van onderwijs in twee semesters plus een zogenoemde zomerperiode. De twee semesters starten op de maandag van de eerste week in september en februari. De zomerperiode kan gebruikt worden voor versnelling, een inhaalslag of verbreding. Opleidingen kunnen besluiten om de zomerperiode te gebruiken voor extra afrondingsmogelijkheden voor bepaalde onderwijseenheden of om die juist in deze periode in digitale vorm aan te bieden. Daarnaast kent Windesheim collegeluwwe weken. In de andere weken zijn docenten en studenten ingeroosterd en aanwezig om deel te nemen aan activiteiten in de onderwijsomgeving. In de collegeluwwe weken zijn studenten niet automatisch op de campus, maar kan wel onderwijs gepland worden dat verbredend of ondersteunend van karakter is. De jaarindeling met een zomerperiode en de collegeluwwe weken wordt door de hogeschool vastgesteld.

Opleidingen zijn vrij binnen deze jaarindeling hun onderwijseenheden te plannen (inclusief toetsing), ter wille van de studeerbaarheid is de student per lesweek belast met een beperkt aantal onderwijseenheden (Bruijns, 2014).

6. Toetsing

Toetsing heeft een aantal functies (Van Berkel, 2013). De belangrijkste functie is de sturing van het leerproces. Toetsen moeten docenten en studenten informatie geven over het leerproces en de leerresultaten. Het gaat om de terugkoppeling die studenten en docenten elkaar geven om daarmee hun leren, respectievelijk onderwijzen, te verbeteren. Daarmee is toetsen dienstbaar aan het leren. Idealiter komt 'leren' en 'voorbereiden op de toets' op hetzelfde neer. De samenleving wil garanties dat afgestudeerden daadwerkelijk over bepaalde competenties beschikken (verantwoordingsfunctie). De opleiding wil weten of studenten voldoende geschikt zijn (selectiefunctie). De studenten willen weten in welke mate zij de leerdoelen beheersen en wat zij kunnen doen om zich verder te ontwikkelen.

De uitdagende onderwijsomgeving die Windesheim biedt is gericht op het bevorderen van het leren van studenten. Het leren wordt bevorderd door veelvuldig feedback te geven op de leerresultaten van studenten (Tinto, 2012). Door middel van formatieve³ toetsing krijgen studenten 'tussentijds' feedback op hun vorderingen. Formatieve toetsing helpt zo studenten tijdig hun leergedrag aan te passen en te optimaliseren (Bruijns, 2014). Opleidingen dragen er zorg voor dat er genoeg formatieve toetsmomenten opgenomen zijn in het leerplan van de studenten.

³We spreken van formatieve toetsing als we tussentijds feedback geven op de leerresultaten van de student. In een summatieve toets wordt het eindoordeel, een cijfer, toegekend, dat 'meetelt' en dit eindoordeel geeft uiteraard ook feedback aan studenten over de mate waarin zij de leerdoelen zich eigen hebben gemaakt.

6.1 Flexibilisering van toetsen

De noodzaak tot flexibilisering is in het vorige hoofdstuk uitvoerig beschreven. Flexibiliteit in het aanbod van onderwijs heeft ook gevolgen voor de noodzaak tot flexibilisering van toetsen. Voor een aantal onderwijseenheden geldt dat de toetsing flexibel kan plaatsvinden.

De flexibilisering van toetsing kan op verschillende manieren plaatsvinden.

- *Flexibilisering in tijd* betekent dat de student de onderwijseenheid kan afronden op het moment dat hij dat wil (binnen bepaalde organisatorische grenzen). De ook in hoofdstuk 5 genoemde ondersteunende onderwijseenheden met een grote kenniscomponent lenen zich hier goed voor. Computertoetsen, veelvuldig aanbieden van toetsen en bepaalde toetsvormen (bijvoorbeeld essays) zijn voorbeelden van flexibilisering in tijd.

- *Flexibilisering in niveau* betekent dat leerdoelen die op verschillende niveaus beheerst dienen te worden door studenten (bijvoorbeeld taalvaardigheid en/of stages) niveau-onafhankelijk getoetst worden. Het resultaat van deze toets geeft het beheersingsniveau van de student weer. Dit kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van assessments.
- *Flexibilisering in vorm* is het aanbieden van verschillende afrondingsvormen per onderwijseenheid.

Onderwijseenheden die vanwege de leerdoelen vooral ingevuld worden op de stage- of werkplek kunnen zich lenen voor flexibilisering naar een of meerdere van de drie bovengenoemde vormen. Voor alle vormen van flexibilisering van toetsen geldt dat dit binnen wettelijke kaders plaatsvindt. De mogelijkheden zijn opgenomen in de Onderwijs- en examenregeling.

Om maatwerk te leveren bieden opleidingen zoveel mogelijk toetsen geflexibiliseerd aan. Inhoudelijke en organisatorische redenen kunnen beperkingen opleggen.

6.2 Toetsen en periodisering

Onderwijs en toetsing zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Uit onderzoek blijkt dat het studiesucces verhoogd wordt door onderwijsaanbod en toetsing zo dicht mogelijk op elkaar aan te laten sluiten (Bruijns, 2014). Windesheim kiest er dan ook voor onderwijs en toetsing dicht op elkaar te programmeren. Opleidingen stellen zelf hun toetsrooster samen, waarbij de herkansing zo spoedig mogelijk na de eerste kans aangeboden wordt om studiesucces te bevorderen.

6.3 Getuigschriften en certificaten

Windesheim verleent getuigschriften op het niveau van Associate degree, bachelor en master degree. Om recht te doen aan excellente studenten en een ambitieus studieklimaat te bevorderen worden ook cum laude getuigschriften verleend. Indien een opleiding uit afstudeerrichtingen bestaat, staan deze vermeld op het getuigschrift. Studenten die zich profileren door naast hun opleiding extra curriculaire onderwijseenheden/minors te behalen, krijgen naast hun getuigschrift een certificaat uitgereikt. Honours programmes worden ook gehonoreerd met een certificaat. De waardering van inspanning met certificaten bevordert een ambitieus studieklimaat.

Literatuur

- Biesta, G. J. J. (2014). *The beautiful risk of education*. Boulder: Paradigm Publishers.
- Bruijns, V. (2014). Het effect van tussentijds toetsen op studierendement; een literatuurstudie. *Onderzoek van onderwijs*, 43(mei 2014), 15 - 20.
- Commissie Rinnooy Kan (2014). *Flexibel hoger onderwijs voor volwassenen*. Den Haag: Commissie Flexibel Hoger Onderwijs voor Werkenden.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. New York: Teachers College Press.
- Hattie, J. (2009). *Visible learning, a synthesis of over 800 meta-analysis relating to achievement*. London: Routledge.
- Jongbloed, B. (2003). Marketisation in Higher Education, Clark's Triangle and the Essential Ingredients of Markets. *Higher Education Quarterly*, 57(2), 110.
- Lutters, J. (2013). *University 21: Creativiteit als noodzaak* (Vol. 44). Zwolle: Christelijke Hogeschool Windesheim.
- Montesinos, P., Carot, J. M., Martinez, J.-M., & Mora, F. (2008). Third Mission Ranking for World Class Universities: Beyond Teaching and Research. *Higher Education in Europe*, 33(2/3), 259.
- Naidoo, R., Shankar, A., & Veer, E. (2011). The consumerist turn in higher education: Policy aspirations and outcomes. *Journal of Marketing Management*, 27(11/12), 1142-1162.
- Schuiling, G. (2012). Vijf uitdagingen voor de volgende tien jaar: aanzet voor een organisatieontwikkelingsagenda van hogescholen. *Th&ma*, 19(5), 11 - 16.
- SCP. (2013). *Aanbod van arbeid 2012* (a. SCP (2013) Aanbod van arbeid 2012. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau Ed.). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Teixeira, P., Rocha, V., Biscaia, R., & Cardoso, M. F. (2013). Competition and diversification in public and private higher education. *Applied Economics*, 45(35), 4949-4958.
- Tinto, V. (2012). *Completing college: rethinking institutional action*. Chicago: The university of Chicago Press.
- Berkel van, H. J. M. (2013). *Toetsen in het hoger onderwijs* (Vol. 3e). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Vermeulen, M. (2009). Vrijheid, gelijkheid en eenzaamheid. In D. Van de Berg & R. Vandenberghe (Eds.), *Onderwijsinnovatie: geen verzegelde lippen meer*. Antwerpen/ Apeldoorn: Garant-Uitgevers.
- Voogt, J., & Pareja Roblin, N. (2010). *21st Century skills*. Discussie nota Enschede: Kennisnet.
- Voss, R., Gruber, T., & Szmigin, I. (2007). Service quality in higher education: The role of student expectations. *Journal of Business Research*, 60(9), 949-959.
- WRR. (2013). *Naar een lerende economie. Investeren in het verdienvermogen van Nederland.*: Amsterdam University Press.

Bijlage 1: Leerdoelen onderwijsconcept

1. Sociaal en cultureel vaardig, persoonlijke en sociale verantwoordelijkheid, cultureel bewust

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op

Afgestudeerde studenten van Windesheim zijn in staat systematisch te reflecteren op hun professionele en kwalitatieve bijdragen binnen hun directe werkomgeving, hun beroepsgroep en de maatschappij met inachtneming van maatschappelijke verschillen en diversiteit tussen mensen.

Dublin descriptor 2. Toepassen van kennis (vergelijk NLQF niveau 5, 6 en 7: Toepassen van kennis; Probleemoplossende vaardigheden)

Bachelor: is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.

Master: is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.

2. Kritisch denken en analytisch vermogen

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op

Afgestudeerde studenten van Windesheim zijn in staat systematisch te reflecteren op hun professionele en kwalitatieve bijdragen binnen hun directe werkomgeving, hun beroepsgroep en de maatschappij. Zij stellen hun oordeel uit, kennen hun eigen vooronderstellingen.

3. Oordeelsvorming (vergelijk NLQF niveau 5, 6 en 7: Toepassen van kennis; Probleemoplossende vaardigheden; Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid)

Bachelor: is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.

Is in staat relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.

Master: is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied.

Is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan. Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.

3. Het vertonen van leiderschap en het nemen van verantwoordelijkheid

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op Afgestudeerde studenten van Windesheim zijn in staat regie te nemen binnen de beroepscontext en hun handelen op basis van relevantie en betekenis te verantwoorden. Zij kunnen constructieve en gerichte feedback geven en ontvangen en weten hier op een adequate manier mee om te gaan.

4. Innovatief, nieuwsgierig, creatief en flexibel

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op Afgestudeerde studenten van Windesheim hebben een onderzoekende houding. Zij zijn in staat beredeneerd te vernieuwen en gebruiken hiervoor al bestaande en gevalideerde kennis. Ze zijn op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen, kunnen deze beoordelen op relevantie en weten deze voor de verbetering in hun beroepspraktijk te integreren, zonder in hypes mee te gaan.

Dublin descriptor
1. Kennis en inzicht (vergelijk NLQF niveau 5, 6 en 7: Kennis)
 Bachelor: heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.

Master: heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.

5. Initiatief, kansen zien en ondernemend

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op Afgestudeerde studenten van Windesheim zijn in staat actief functionele verbindingen te leggen tussen hun directe beroepscontext en de wereld daar buiten. Zij laten zien zich bewust te zijn van de ethische kanten van ondernemen en handelen hiernaar. Zij vertonen ondernemend gedrag dat een maatschappelijke meerwaarde oplevert en waar het eigen belang niet voorop staat.

6. Samenwerking, interpersoonlijk vaardig, probleemoplossend gericht

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op Afgestudeerde studenten van Windesheim zijn in staat zodanig samen te werken dat zij een balans vinden tussen persoonlijke doelen, waarden en normen en die van de organisatie, de beroepsgroep en de samenleving.

7. Communicatief, effectief nauwgezet, gericht gebruik van moderne technologieën

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op Afgestudeerde studenten van Windesheim zijn in staat professioneel en met weloverwogen middelen te communiceren met en af te stemmen op hun doelgroep(en) en/of klanten, waarbij zij hen in hun waarde laten.

4. Communicatie (vergelijk NLQF niveau 5, 6 en 7: Informatievaardigheden; Bachelor: is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.

Communicatievaardigheden) Master: is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten.

8. Informatie vinden, gebruiken en evalueren, effectief gebruik maken van moderne technologieën

Windesheim leidt waarde(n)-volle professionals op Afgestudeerde studenten van Windesheim gebruiken gericht en effectief moderne technologieën bij het zoeken naar informatie. Zij schatten gevonden informatie op waarde in en vertalen dit naar hun beroepspraktijk. Zij kunnen hun wijze van zoeken en gevonden resultaten ethisch verantwoorden, in dialoog met de ander (klant, cliënt, leerling, opdrachtgever, collega – en zichzelf).

Dublin descriptor Bachelor: bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.

5. Leervaardigheden (vergelijk NLQF niveau 5, 6 en 7: Leervaardigheden) Master: bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.

WINDESHEIM

Postadres: Postbus 10090
8000 GB Zwolle
Bezoekadres: Campus 2 - 6, Zwolle
Telefoon: 088 - 469 99 11 (centrale receptie)

WINDESHEIM.NL